

Παράγοντες που θα καθορίσουν την πορεία της οικονομίας

Του Κώστα Χριστοφίδη*

Η κυπριακή οικονομία, πριν από έξι χρόνια, πέρασε τη χειρότερη κρίση μετά την τρομερή καταστροφή του 1974, με την τουρκική εισβολή και κατοχή. Σκαμπανεβάσματα στην οικονομία σημειώνονταν και προηγουμένως, που σε κάποιο βαθμό, με εξαίρεση την κρίση του χρηματιστηρίου, θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν από τους οικονομολόγους ως αναμενόμενα ή «φυσιολογικά».

Σήμερα, μετά από τεράστια προσπάθεια και απαιτητικό πρόγραμμα εξυγίανσης, καταφέραμε να βελτιωθούν όλοι οι δείκτες της οικονομίας και να επανέλθουμε στις αγορές. Αυτό που ο κάθε πολίτης αντιλαμβάνεται είναι ότι, ενώ ακόμα δεν έχει αισθανθεί τη σιγουριά της οικονομικής στα-

θεροποίησης, αρχίσαμε τις παλιές μας συνήθειες: υπερβολικά αιτήματα, γενναιόδωρες παραχωρήσεις, περιοριστικές νομοθετικές ρυθμίσεις και ψηλές δαπάνες που δεν συνάδουν με συνετή διαχείριση μιας οικονομίας που μόλις απέφυγε άτακτη χρεοκοπία και βγήκε από πρόγραμμα εξυγίανσης.

Στο σύντομο αυτό άρθρο γίνεται συνοπτική παράθεση των κυριότερων ορατών εξελίξεων και παραγόντων που θα έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό, ίσως και καθοριστικό ρόλο στη μελλοντική πορεία της οικονομίας.

A. Ενδογενείς εξελίξεις/παράγοντες

1. Διαπραγματεύσεις για το Κυπριακό. Εκτιμάται από ειδικούς πως η επίλυση του πολιτικού μας προβλήματος θα έχει θετικές οικονομικές επιπτώσεις για όλους τους Κύπριους.

2. Μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Φαίνεται πως το σοβαρό αυτό πρόβλημα έχει τεθεί σε πορεία επίλυσης, που θα πάρει όμως ακόμα μερικά χρόνια μέχρι τον ουσιαστικό περιορισμό του.

3. Ορθολογική διαχείριση των δημοσίων οικονομικών. Σ' ό,τι αφορά τον χρηματοπιστωτικό τομέα όπου γίνεται σταθερός και προσεγμένος χειρισμός (λειτούργια και εποπτεία) αναμένεται να πάμε πολύ καλά. Σ' ό,τι αφορά την οικονομική διαχείριση/λειτούργια του κράτους, θα πρέπει Κυβέρνηση και Βουλή να συνεργάζονται με γνώμονα το συμφέρον του τόπου και των πολιτών, και αποφασιστικά να απορρίπτουν παράλογα ή υπερβολικά αιτήματα διαφόρων ομάδων πίεσης. Τυχόν επικύρωση απόφασης του πρωτόδικου δικαστηρίου για τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, σημαίνει σοβαρότατο πλήγμα στα δημόσια οικονομικά και θα είναι σημαντικό πωγύρισμα στα όσα πετύχαμε τα τελευταία λίγα χρόνια.

4. Μεταρρυθμίσεις. Για σκοπούς του παρόντος άρθρου ξεχωρίζει, από το σύνολο των υπό εκπόνηση μεταρρυθμίσεων, αυτό της σύστασης Υπουργείου Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Το Υπουργείο αυτό με την κατάλληλη στελέχωση θα μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, νέων θέσεων εργασίας, προσέλκυση επενδύσεων και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας. Άλλες απαραίτητες μεταρρυθμίσεις βρίσκονται ενώπιον της Βουλής και αναμένεται η εξέτασή τους.

5. Ενέργεια. Εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, έλευση φυσικού αερίου, ΑΠΕ, ανταγωνιστική αγορά ηλεκτρισμού. Όλα αυτά τα πολύ κρίσιμα θέματα βρίσκονται σε εξέλιξη και μόνο θετική συμβολή μπορεί να έχουν στην οικονομία και την κοινωνία ακόμα και τις μελλοντικές γενιές. Προϋπόθεση για την επιτυχία είναι η λήψη των πλέον ορθών αποφάσεων μετά από διάλογο και η σύντομη διαμόρφωση του οριστικού και ξεκάθαρου πλαισίου μέσα στο οποίο θα δραστηριοποιηθεί και αναπτυχθεί η ιδιωτική πρωτοβουλία.

B. Εξογενείς εξελίξεις:

1. BREXIT. Η αβεβαιότητα για τις οικονομι-

κές, εμπορικές και άλλες σχέσεις του Ην. Βασιλείου με τις χώρες-μέλη της ΕΕ μετά το BREXIT είναι από μόνη της αρνητικό στοιχείο και ιδιαίτερα για την Κύπρο.

2. Πολιτικές εξελίξεις στην περιοχή. Πολεμικές συγκρούσεις και πολιτική αστάθεια σε γεωπολιτικές χώρες επηρεάζουν την οικονομία της Κύπρου και κυρίως τις επενδύσεις.

3. Οικονομικά προβλήματα σε χώρες της Ε.Ε. και ιδιαίτερα στην ευρωζώνη. Σύντομη ρύθμιση των προβλημάτων και η ισχυροποίηση του ευρώ θα ενισχύσουν και την κυπριακή οικονομία.

4. Οικονομική διπλωματία, συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες. Η έντονη δραστηριότητα του Υπουργείου Εξωτερικών, που σημειώνεται τα τελευταία λίγα χρόνια, διδω ώθηση και ουσιαστική προοπτική για νέες επιχειρηματικές και οικονομικές συνεργασίες, καθώς και για προσέλκυση επενδύσεων.

5. Συνεργασίες με άλλες χώρες. Η στενή (πολιτική και οικονομική) συνεργασία που αναπτύσσεται με συγκεκριμένες χώρες μπορεί να αποτελέσει την αιχμή του δόρατος για επέκτασή της, σε πολλών μορφών, επιχειρηματικές συνεργασίες ακόμα και σε θέματα Έρευνας, Καινοτομίας και επενδύσεων.

Συμπερασματικά, οι πιο πάνω και άλλοι παράγοντες που δεν αναφέρθηκαν, μπορούν να καθορίσουν την πορεία της οικονομίας, την απασχόληση και την ευημερία στον τόπο μας. Ακόμα ένας παράγοντας, ίσως ο πλέον σημαντικός, είναι η λήψη ορθών αποφάσεων και χειρισμών της Βουλής και της Κυβέρνησης στη διαμόρφωση και διατήρηση ευνοϊκού οικονομικού πλαισίου και η εφαρμογή των κατάλληλων πολιτικών και μέτρων.

Η Ομοσπονδία Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ) για όλα τα πιο πάνω καταθέτει εισιτήρια και υποδεικνύει ορατούς κινδύνους που πρέπει να τύχουν έγκαιρου χειρισμού.

* Αναπληρωτής γενικός διευθυντής, Ομοσπονδίας Εργοδοτών & Βιομηχάνων (ΟΕΒ)

Επανερχονται παλιές συνήθειες που δεν συνάδουν με συνετή διαχείριση